

Agdenes Beitelag

Historien om beitelaget som forsvant ?

Eller ?

Gaupe herjer i saueflokkene/ Avisen Sør-Trøndelag

Agdenes /10 juni 2008 08:54

Kristian Fremstad i Agdenes beitelag forteller at de første to lammene ble funnet av turfolk i utmarka i Verrafjorden i slutten av mai. Det førte til at folk i bygda mobiliserte med leteaksjon for å se om det var flere dyr skadet. Etter hvert ble til sammen seks dyr funnet, fem lam og en voksen sau. Nylig ble to nye lam funnet.

I dette området beiter rundt tusen sauer og lam. I samarbeid med Agdenes kommune ble det søkt om fellingstillatelse på ei gaupe. Svaret fra Fylkesmannen fikk viltansvarlig Knut Bolsø i Agdenes kommune nylig. Dette var ikke grunnlag nok for å gi fellingstillatelse.

Kristian Fremstad i Agdenes beitelag sier det er tragisk at myndighetene skal tillate flere rovdyrdrepte sau og lam før noe blir gjort. Totalt har aksjonen i marka avdekket syv lam og en voksen sau drept med strupebitt. Fremstad sier at det ene lammet han fant fortsatt pustet gjennom åpningen i såret i strupen. Det kan tyde på at det dreier seg om ei uerfaren gaupe som muligens «trener» til rådyrjakta til høsten og vinteren

– Vi hadde store tap også i fjor, men den gangen fant vi ingen kadaver. Denne gangen vet vi hva som har skjedd og hvilket rovdyr, sier Kristian Fremstad.

Rovviltkontakt Geir Håvar Ingdal i Orkdal og Agdenes sier til ST at det ikke er tvil om at det er ei gaupe som har tatt lammene. Det typiske strupebittet forteller alt. Gaupa har spist på noen av dyrene, men ellers er kadavrene nokså intakte.

Radiomerket sau drept av jerv

En sau på beite i Agdenes ble etter all sannsynlig tatt av jerv i forrige uke. Radiosenderen rundt halsen har trolig hindret jerven i å ta et typisk nakkebitt.

Publisert: 05 oktober 2010 08:40

– Jeg vil si at dette er en typisk jervskade. Men radiosenderen har nok hindret den fra det vanlige nakkebittet.

Rovviltkontakt Geir Håvar Ingdal i Agdenes fant før helga et sauekadaver i utmarka inn mot Herdalen i Agdenes. Sauen tilhører Stig Runar Størdal og hadde en radiobjelle i halsbånd. Men det var nettopp radiobjella som førte til at man fikk sporet kadaveret før det bare var ulla igjen. Rovviltkontakten har sendt bilder til Statens Naturoppsyn, som vil ta den endelige slutningen som stadfester at det er jerv som har drept sauene.

Store tap

Tidligere i høst er det blitt registrert opp til tretti prosent tap av lam i beiteområdene i ytre Agdenes. Lam som er tatt både av rovdyr, rovfugl og trolig sykdom. Men denne gangen er en voksen sau funnet så tidlig at dødsårsak kan bli stadfestet med stor sikkerhet. Verken rovviltkontakt Geir Håvar Ingdal eller sauebøndene i Agdenes er overrasket. Det er kjent at jerven har tilhold, og sannsynligvis også yngling i utmarka mellom Orkdal, Snillfjord og Agdenes.

Posisjon

Leder for beitelaget i ytre Agdenes, Kristian Martin Fremstad, sier at sauene ble lokalisert 250 meter fra GPS-posisjonen. Dette avviket har man også tidligere registrert på radiomerket sau. Men selv om altså ikke radioutstyret er helt nøyaktig, var det tilstrekkelig til å finne sauekadaveret tidsnok til å fastslå dødsårsaken.

- **En gledens dag** / Publisert: 18 juni 2013 11:38 AM

Sauebonde Kristian Fremstad i Agdenes mener ei for lite konsekvent rovdyrforvaltning er et like stort problem som ulven.

I to måneder var området ulvefritt, etter at den såkalte Agdenes-ulven ble skutt fra helikopter i begynnelsen av april. Holla-ulven ble observert første gang ved Holla i Hemne for halvannen uke siden, og ble skutt i Ingdalen tidlig tirsdag morgen.

- **Problemet er at den sentrale rovviltforvaltninga er for lite konsekvent. Ulven gjør skade på bufe, det ligger dens natur. Allikevel må vi vente på at sau blir tatt før det utstedes fellingstillatelse. Det blir så feil. I ventetida må vi sitte heime og følge med, mens sauene beiter ved husveggen. Og det er jo begrenset hvor mye gras det er der, sier han**
- Kristian Fremstad har overlatt ansvaret for sauer og gårdsdrift til kona og kårkaill'n mens han sjøl er på jobb.
- Du må nesten ha jobb offshore for å kunne overleve som sauebonde. Sauebønder er nesten mer utrydningstruet enn ulven nå, fordi rovdyrforvaltninga er for lite konsekvent, sier han.

Gaupe tok nyttårsmiddagen

Rovdyret var inne på gårdstunet.

Publisert: 21 oktober 2014 13:08 PM

- – Våre fem kalkuner ble redusert til tre etter at gaupa kom seg inn i en stålhall som ligger på gårdstunet, hvor kalkunene oppholder seg på nattestid, og forsynte seg med to, forteller Kristian Fremstad på Olderen gård i Ytre Agdenes.
- Det var i forrige uke på natta et rovdyr hoppet over innhengninga på 1,20 meter. To frittgående kalkuner med en slaktevekt på knapt 30 kilo ble drept og slept 70 meter lenger bort. I ei grøft har dyret spist opp sju-åtte kilo kjøtt.
- Statens naturoppsyn (SNO) ble varslet. De bekreftet ifølge Fremstad gaupespor på gårdsplassen, samt bittmerker i kadavrene som var forenlig med at de var tatt av gaupe.
- De døde kalkunene ble lagt på lesseapparatet på traktoren og løftet to meter opp i lufta. Men et par netter etter, hadde gaupa gjort «comeback» og igjen dratt kadavrene med seg.
- – Det er fryktelig at dyreholdet i området har blitt slik at man må ha alt inne bak låste dører, sier Fremstad, som er leder i Agdenes beitelag.
- Sauebøndene i området oppfatter situasjonen med rovdyr inntil husveggen som vanskelig. Sauebonde Frode Singstad mistet i sommer mange sauer, trolig til gaupa.
- Bøndene får erstatning kun for dyr tatt på beite av fredet rovdyr. Med andre ord: Når gaupa tar seg inn på gården din og dreper kalkuner, får du ingenting igjen.

- – **Tar livet av sauernæringa /** Publisert: 12 juni 2015 15:27 PM

- Gaupa er i år rekordtidlig ut med å felle sau i Agdenes. Bøndene fortviler, og tilliten til forvaltningsmyndighetene er ødelagt.

- <http://www.avisast.no/nyheter/article11194523.ece>

- **Fra åtte til én**

Agdenes har i løpet av de siste åra gått fra å ha åtte utmarksbønder til én, nemlig Frode Singstad.

- Han mista i fjor over 100 sau både på utmarksbeite og innmarksbeite. Av dem ble det funnet 25 kadaver, hvor 15 ble påvist tatt av gaupe.
- – Problemet er at det hjelper ikke å flytte sauene fra utmark til innmark, heller. Rovdyrene følger bare etter, sier Aadland.
- – Vi slåss for denne næringa, men det er skuffende lite respons å få fra politikerne. For fem år sida var det mellom 2500 og 3000 sau på utmark i Agdenes. I dag er det knappe 400, sier Singstad.

Nå vil de ta livet av gaupa/

Publisert: 28 juni 2015 13:48 PM

Krever umiddelbar fellingstillatelse.

- AGDENES: Kommunestyret i Agdenes sender en uttalelse til fylkesmannen hvor de stiller seg undrende til at det tar så lang tid å få fellingstillatelse.
- «En umiddelbar fellingstillatelse ved første angrep øker sjansen for å ta ut skadedyret, trygger beitedyrene og vil sikre beitenæringen», skriver de i uttalelsen.
- Bakgrunnen for at saken kom opp under «eventuelt» i kommunestyret denne uka, er at gaupa har vært rekordtidlig ute med å felle sau i Agdenes i år. Bøndene fortviler over at søknader om skadefelling er blitt avvist av fylkesmannen.
- **Stort problem**
  - Dette er et stort problem vi må ta tak i. Bekymringene er at utmarka brukes for lite fordi det blir så mye tap til rovdyr. De flytter hjem sauene på innmark, og dermed flytter gaupa etter, sa ordfører Oddvar Indergård i møtet.
  - I brevet som politikerne sender fylkesmannen, står det at de stiller seg bak målet om økt matproduksjon i fylket. De skriver videre at Agdenes har arealer til å ta sin del av økingen, men at rovdyrangrep ikke er forenelig med å få tatt i bruk utmarksarealene.
  - «Rovdyr er en trussel for dyrevelferden. Ofte blir beitedyra ikke drept, men skadet, med de lidelser det medfører», skriver de.

•– **Umiddelbart**

Brevet avsluttes med at kommunestyret sier de forventer at det blir gitt umiddelbar fellingstillatelse når beitende husdyr blir tatt av rovdyr, spesielt på innmark.

Fellingstillatelse for gaupe i Agdenes !

•15. juli ble det gitt ny fellingstillatelse på en gaupe etter at det ble påvist skader på tre lam på utmark i Agdenes. Konklusjonen var at i hvert fall ett av lammene var blitt dødelig skadet av gaupe. Dyreeier har også meldt om at det er savnet en del lam utover de tre lammene som er undersøkt.

•Det er Agdenes Sau og Geit som har bedt fylkesmannen i Sør-Trøndelag om fellingstillatelse. Fylkesmann gir fellingstillatelse i Agdenes kommune for en gaupe i tidsrommet 15. juli til og med 23. juli.

•Gaupetispe som opptrer i følge med årsunger og hennes unger er unntatt fra tillatelsen, heter det i fylkesmannens vedtak.

•Flere avslag

•Agdenes Sau og Geit har fått en rekke avslag på fellingstillatelse tidligere i år. Allerede i april ble det påvist skader på sau som var påført av gauper. Etter dette fulgte en rekke avslag før det ble gitt fellingstillatelse 15. juni.

– Hadde vi fått tatt skadedyret i april, så hadde vi sluppet dette. Vi viste at skadene kom til å eskalere om gaupen ikke ble felt tidlig. Forvaltningen har gjort samme feil som i fjor og utsatt problemet. Nå har vi funnet ytterligere seks kadaver av sau, forteller Kristian M. Fremstad ved Agdenes Sau og Geit.

•Viktig med tillatelse

Leder for Rovviltnemda i Sør-Trøndelag, Arne Braut, mener det er viktig at det blir gitt fellingstillatelse i Agdenes.

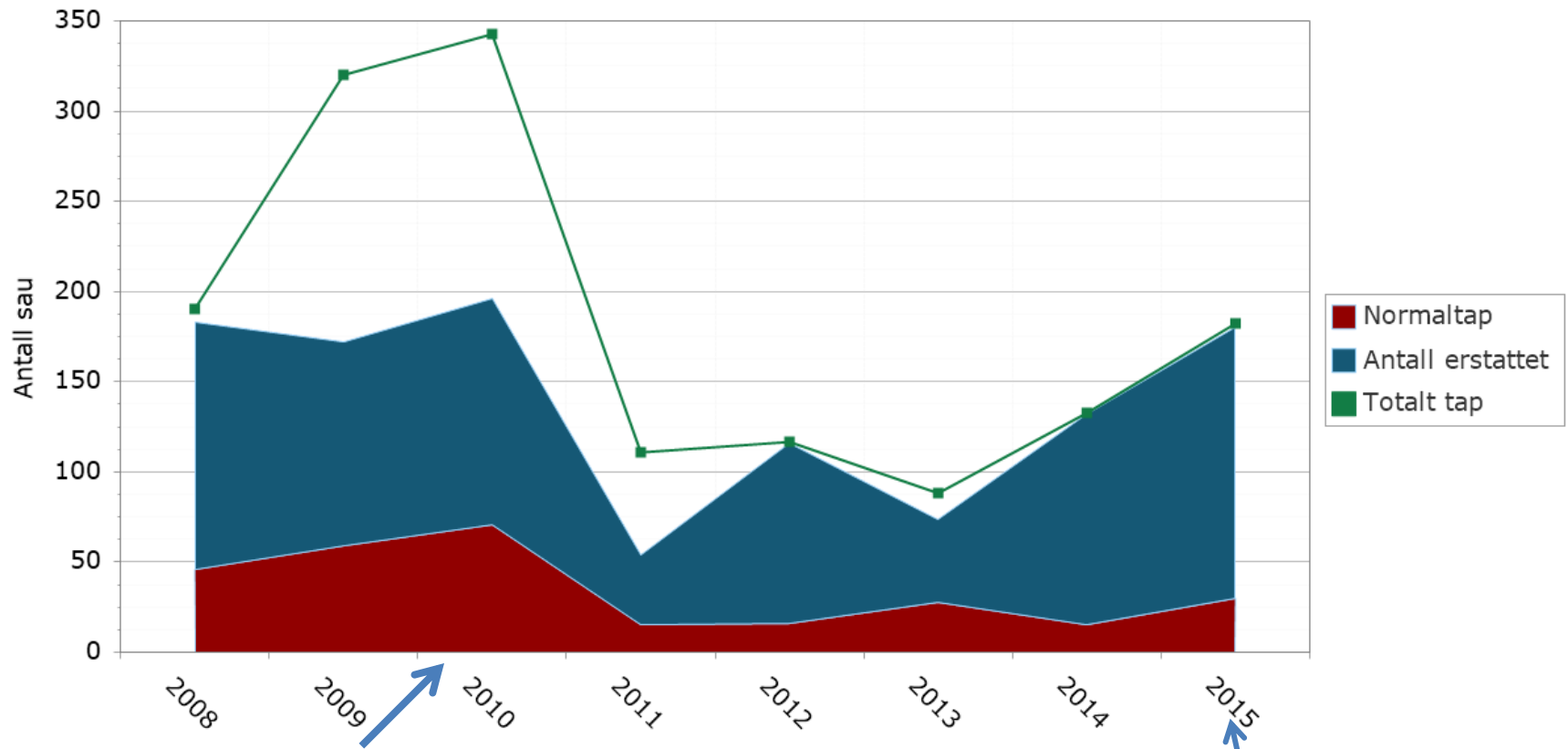
– Det er viktig for sauemiljøet i Agdenes. Når det oppstår skadesituasjoner som her skal en ivareta næringslivsinteresser og da er det riktig med en fellingstillatelse, sier Braut til ST.

• **Gaupa som gjorde dette er skutt/** Publisert: 09 september 2015

Fire lam ble tatt på innmark selv om tre hadde gaupeklave.

- Mandag ble fire lam felt av gaupe på innmarksbeite hos Torstein Tøndel i Agdenes. Lammene hadde gaupeklave, men ble likevel offer for gaupa tett inntil bebyggelse og vei.
- Det ble gitt umiddelbar fellingstillatelse muntlig, og tirsdag kveld ble gaupa skutt på stedet hvor den tok lammene.
- – Den ble skutt på stedet hvor den gjorde skade. Gaupa hadde dekt til byttet, noe som er et tegn på at den har tenkt seg tilbake. Det lokale skadefellingslaget har vært dyktige og hatt hell. Det er ikke lett å lykkes med felling av gaupe på barmark, sier Frode Aalbu i Statens Naturoppsyn.
- Han sier det er stort sannsynlighet for at riktig skadedyr er skutt, når man har postert ved byttet og tatt gaupa når den har kommet tilbake.
- Da ST snakket med ham onsdag, var han på vei til Agdenes for å kartlegge gaupa

<http://www.nationen.no/landbruk/fylkesmannen-anbefaler-ay-sette-sauene-i-fjaset-hver-natt/>

Ca 2000 sau I utmark

Ca 400 sau I utmark

Erstatning fordelt på skadevolder

Skadevolder	Antall sau erstattet	Antall lam erstattet	Totalt antall erstattet	Artens andel av totalt tap
Gaupe	28	355	383	46,31 %
Jerv	9	70	79	9,55 %
Bjørn	3	0	3	0,36 %
Ulv	11	105	116	14,03 %
Kongeørn	0	69	69	8,34 %
Uspesifisert	7	170	177	21,40 %
Totalt	58	769	827	100,00 %

Sauerstatning: Agdenes (N) - 2006-2015

	Totalt	Sau	Lam
Antall søknader	44		
Totalt tap	1484	140	1344
Erstattet	827	58	769
Erstatningsbeløp	kr 1 690 189,00		

- Hvor går veien videre ?
- Store deler av område 6 er område med mål om yngling på gaupe. Hvordan vil dette påvirke utbredelsen fremover ?
- Skal innmark og gårdstun være prioritert som yngleområde for gaupe ?
- Vi har ikke reelle tall for gaupebestanden i området!
- Påstand : I Agdenes var det i 2015 minst to ynglinger av gaupe. I tillegg har vi flere enkeltindivider som streifer i området.
- En gaupeunge er skutt under lisensjakt i 2016 i Agdenes for å regulere bestanden.

- Hvordan vil dette påvirke beitesesongen i 2016 ?
- Jeg / vi er redde for at det ikke blir bedre for beitenæringen .....

- **Er forvaltningen kompetent for oppgaven ? Vi mener ikke det !**

